Annus XIII. N. 9. September 1899.

ALLELUIA

SPECIMEN
Biblicum, historicum, liturgicum.

(*Cont. vid. n. 7. pag. 433*)

Psalmus 115, qui in Vulgata, sicuti in Alexandrina, in versione Syriaca, nec non in quibusdam Hebraeorum codicibus manu exaratis, nonnisi psalmi 113 (hebr. 114) continuatio est, initiumque habet a verbis: Non nobis, Domine, non nobis etc. est veluti contestatio, qua significatur uni Iahve deberi honorem et gloriam. Quid sane gentium numina sunt? Simulacra, destituta vita, quibus nulla inest vis honoris comprehendendi sibi tributum, nec miseros adiuvandi, qui iis cultum exhibent.

Hinc enixis precibus Iahve invocatur, ut populum suum tutari non desinat. Divina bonitas ac fidelitas rationes constituit, cui electus populus in precibus fundendis innititur. Spes omnium erigitur, tresque categoriae explicite nominantur (1): populus (domus Israel), coetus Sacerdotalis (domus Aaron), ac tandem proselyti (qui timent Dominum). Vox hebraica hodie imperantis est, dum Alexandrina et Syriaca in praeterito est *Catahh* et Catèhhu: quod fortasse indicat, uti plures recentes expositores animadvertunt, versus psalmi

(1) Huiusmodi tres categoriae in psalmis quoque occurrunt 118, v. 2-4. et 135, v. 19-20: ubi et domus Levi fit mentio.

alterne a diversis choris, fuisse concentos (1). Paschale festum, domus Israel erat, magnalia ac beneficia recolentis Iahve, cuius fuerat cultui consecrata. Nil proinde, absoluto post ritu, praefato psalmo aptius, qui a maxima servitute liberationem recolebat. Canebatur inde psalmus 116 iuxta textum primigenum, 114, et 115 iuxta Alexandrinam et Vulgatam « Dilexi quoniam exaudiet » et « Credidi propter quod locutus sum »: qui pariter in iis temporum rerumque adiunctis aptior esse non poterat. Est enim eucharisticus cantus illius fidelis, qui Iahve laudibus effert, a quo in supremo discrimine auxilium habuit. Idcirco offeret in templo calicem salutaris, vel ad litteram, iuxta hebraicum, *salutarium*, auxiliorum videlicet, quae continuo Iahve famulo suo praestitit. Eucharistici libaminis est calix, quem in sacrificiis pacificis Hebraei adhibere consueverant. Apprime ideo haec omnia consociabantur calici, cuius unusquisque e convivis particeps erat in paschali coena, ut tanti memoria ritus laetitiam augeret. Aptius quoque, sed serius, huiusmodi psalmus in Ecclesia Christi consociabitur calici Eucharistici Sacrificii, postquam ipsemet Christus, ea nocte qua illud instituit, primum tradet exemplum, iubens ut actus iteretur in sui commemorationem.

Sequitur psalmus 116 (Hebr. 117): « Laudate Dominum, omnes gentes ». Est quaedam species doxologiae: Deo debetur laus. At laus haec intra unius populi confinia coarctari nefas est: gentes omnes ad id participandum alliciuntur. Diei ad Messiam pertinentis felix alba prospicitur, cum gentes e remotioribus orbis terrae plagis ad mysticam convolabunt Sion, ut verum Deo cultum in spiritu ac veritate exhibeant.

Finis tandem *Hallel* imponitur cum psalmo 117 (Hebr. 118). Gratiarum actionis est ac victoriae hymnus magnificus, qui, pro aliis licet adiunctis temporum exaratus, de quibus

(1) V. Baethgen, op. cit. pag. 352.

interpretes discrepant, mirum in modum congruebat, exemptioni populi ab Aegypto recolendae, quemadmodum et aliis occasionibus, quibus *Hallel* concinere Hebraei assueverant. Eiusmodi est indolis psalmus, ut manifestam Messiae rationem ducat, uti ex eius, quem Christus usum habuit, in Evangelio (1) constat, ac deinde Apostoli Petrus et Paulus (2) Rabinorumque schola. In hoc quoque distincta ad domum Israel, Aaronis simulque ad proselytos ostenditur invitatio, uti in psalmo 114 superius visum est. Iam innuimus, versus 25 ac 26 in modulatione *Hallel* bis fuisse concentos, dum publice flectebant vocem, a Levitis primo, inde a populo. Recolendus profecto est accensi aestus animi, quo illos iteravit populus dum Christus gaudio triumphans ingressus est Ierusalem.

Hac altera parte *Hallel* absoluta, binae preces omnia concludebant, quas in praelaudato **Edherselm** integre relatas invenimus. Plus minusve ita sonabant:

« Omnia opera tua laudabunt te, Iahve Deus noster. Et omnes Sancti tui, iusti qui faciunt voluntatem tuam, et universus populus tuus, Domus Israel, in canticis iubilationis laudent Te, benedicant, magnificent, glorificent et exaltent, honorent, sanctificent et tribuant regnum nomini tuo, Rex noster. Quoniam bonum est laudare te, et iucundum laudem dicere nomini tuo, quia a saeculo et usque in saeculum tu es Deus. Spiritus viventium omnium laudabit nomen tuum, Iahve, Deus noster. Et spiritus omnis carnis glorificabit et exaltabit memoriam tuam, Rex noster. Quoniam a saeculo et usque in saeculum tu es Deus, nec nobis est Redemptor aut Salvator praeter te etc. ».

Quandoque praefatum ritum sequebatur *quintus* calix,

(1) Matth. XXI, 42: Marc. XII, 10: Luc. XX, 17.

(2) Act. IV, 11: Rom. IX, 23, Petr. II, 7.

cuius tamen sumendi potestas unicuique inerat, dum alii *quatuor*, etiam pro abstemiis in praecepto erant (1). Tunc grande *Hallel* solebat concini, quod, ut supra vidimus, psalmos 119-135 (hebr. 120-136) complectebatur.

(1) Quamvis argumentum praesens haud spectet, utile iudicamus hoc pro alumnis lectoribus notare, quod institutio Eucharistiae, cum in ultima coena peracta fuerit, Redemptor noster eodem usus est pane azymo, qui frangebatur inter convivas, ut corpus suum sacratissimum suis discipulis daret. Praevenit fortasse, ut pluries citatus Edersheim animadvertit, morem successu temporis ab Hebraeis invectum, utendi *Aphikomen* post esum agni paschalis (loc. cit. p. 209). Item: aut altero ex iis calicibus est usus, qui inter convivas dividendus erat, aut altero ex illis qui omnibus in praecepto erant, aut tandem quinto, qui necessarius haud erat, sed sumi tantum a singulis poterat. Quo posito, elucet quae tribuenda sit explicatio illis verbis, quae pronuntiavit Christus in tradendo calice « bibite ex eo omnes», quin opus sit, uti Protestantes contendebant, praeceptum astruere communionis sub utraque specie pro universis fidelibus. Si enim alter ex quatuor primis calicibus consecratus fuit (probabiliter tertius), sicut, nisi omnibus praesentibus hic satis fuisset, solemne erat iterum illum ad Patremfamilias seu praesidem conventus deferre, ut aliud vinum infunderet, ita, ea in hypothesi per verba « bibite ex eo omnes » significasset Christus, omnes singulosque ita debere se gerere, ut unusquisque de eo biberet, quin expectaret, eodem deficiente calice, ut aliud vinum infunderetur, prout in more esse apprime noverant. Peculiaris autem erat ratio; agebatur siquidem de calice novi testamenti in sanguine suo etc. Si vero in quinto calice ponatur facta consecratio, cum hic in praecepto non esset, verbis « bibite ex eo omnes » significare Christus voluisset, nullum convivarum ea in coena abstinere debuisse a bibendo, sicut alias potuissent agere, aut fortasse egissent. Nova singularique virtute calix ille praeditus erat, quippe qui erat calix novi testamenti in sanguine suo etc. Ita Christi verba, cum multiplicem admitterent significationem, consectarium evertitur, quod Protestantes optarent inferri.

Haud abundanter in psalmis explanandis verba facimus, *Hallel* grande constituentibus. Quae pro *Hallel* communi illustrando diximus, satis superque sunt, ut *Alleluia* hebraicum quis animo confingat, simulque, uti iam innuimus, intelligat, qua ratione ex hebraica gradum facere in christianam Liturgiam potuit. Pauciores sunt leviorisque ponderis notitiae, quae de aevi Apostolici Liturgia ad nos pervenerunt. In primis christianorum conventibus psalmorum, canticorum hymnorumque viguisse consuetudinem, nemini dubitandum est; codices enim novi testamenti, peculiariter Epistolae S. Pauli mentionem de illa habent. Auctores, imo critices studiis addicti iudicarunt praefatorum etiam fragmenta canticorum hymnorumque fidelium in quibusdam earumdem locis reperiri, uti ex. gr. in illis verbis Epistolae primae ad Timotheum Cap. III, v. 16, maxime si prout in graeca versione leguntur:

καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον·
Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ,
ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

Opinor et ipse, verba Epistolae ad Philippenses Cap. II, v. 6-11, nonnisi primaevi christiani hymni citationem constituere. Quod si in publicis conventibus primi christiades psalmos, cantica, et hymnos adhibere consueverunt (et ex rei natura facile infertur, iudaico namque cultui assueti erant), ponere ne licet, ritum fractionis panis, basim scilicet ac finem illorum conventuum, eodem caruisse cultu? Quinam vero eiusmodi hymni, cantica, psalmi? Propius vero dicimus, intima relatione inspecta, quae coenam paschalem inter ac *fractionem panis* intercedebat ob arctiorem institutionis nexum, cantica illa coenae propria, veluti natura, ad *fractionem panis* solemniorem reddendam fuisse adhibita. Etenim dum *fractio*

panis sufficiebatur coenae, huius simul erat consectarium mysticum historicumque ; quinimmo, haec liceat dicendi ratio, erat imaginis in veritatem conversio. Quod si admittas, luculenter patet, qua ratione *Alleluia* hebraicae Liturgiae in christianam transierit (1).

Documentorum tamen inopiam ea super re ploramus. Si Apocalypsim excipias, frustra in reliquis novi testamenti codicibus *Alleluia* quaereres ; nec in primaevis christianorum scriptis secura conceditur eiusmodi cantici vestigia reperire. Patres Apostolicae aetatis, *Didaché*, aut Clementis Epistolae, *Alleluia* exempla non exhibent. At, Liturgiis constitutis, tunc

(1) Hunc quod attinet canticum *Alleluia* ita Thalhofer scribit: « In der jüdischen Osternacht beim Paschamahl der Hebräer « gesungen, war das *Alleluja* Ausdruck des Jubels für die Be- « freiung aus der Knechtschaft Aegyptens. Die Befreiung aus dieser « Knechtschaft selber aber war Typus gewesen von der Erlösung « der Welt aus der Knechtschaft der Sünde und des Todes durch « Jesu Tod und Auferstehung, wesshalb es für die Christen um so « näher lag, auch ihrerseitz um Ostern *Alleluja* zu singen, als « Christus selber beim Paschamahl, bei der Einsetzung seines Sünde « und Tod überwindendes Opfers das Hallel mit seinen Jüngern « gesungen (MATTH. XXVI, 30), und darin dem typischen Pa- « schahallel seine Erfüllung gegeben hatte. Nichts war daher « natürlicher, als dass die Christen zunächst ihre Paschafeier durch « *Alleluja* singen auszeichneten und dass sie sodann auch bei « eucharistischen Feier überhaupt dem *Alleluja* einen Platz einrä- « umten. Als ebenso natürlich erscheint es, dass sie das seiner « wesentlichen Bedeutung nach ohnehin gemeinverständliche *Alle-* « *luja* unübersetzt liessen, um es in der Sprache zu singen, in wel- » cher der Heiland selber bei der ersten christlichen Opferfeier es « gesungen und in welcher es nach Angabe der geheimen Offen- « barung (19, 1 ff.) droben im Himmel die Engel und Heiligen « vor Gottes Angesicht singen zur stetigen Feier des Sieges in « Christo » ; *Handbuch der katholischen Liturgik*, 1 Band, 2 Abtheil.

temporis velut iucunditatis ineffabilis sensus erumpit, illas omnes singulasque pervadit: ut Hieronymi et Augustini aevo *Alleluia* cuivis populo communis, ac proprius, fere dicam, evaserit.

(Contin.) Prof. IGNATIUS SALVATORI

QUAESTIONES ACADEMIAE LITURGICAE ROMANAE

Circa « ADDENDA ET VARIANDA » in Rubricis.

IX.

DE MISSA PRIVATA DOMINICAE RESUMENDAE AUT DE FERIA, SEMIDUPLICI OCCURRENTE.

(Rubr. Miss. Tit. III. n. 1).

In Ecclesia Cathedrali B., impedita Missa Dominicae vicesimae quintae post Pentecosten, resumpta fuit iuxta Rubricam in feria tertia sequenti, in qua de *ipsa* feria erat agendum. Iam nunc Attilius Canonicus feria IV sequenti, in qua agendum erat de simplici, Rubrica sibi favente, uti censebat, iudicavit Missam de eadem Dominica privatam se facere posse, quod et in praxim deduxit, contradicentibus tamen reliquis Collegis suis, id contra Rubricam esse defendentibus. Item, in feriis Adventus, occurrente aliquo festo semiduplici, non de currenti festo agebat Missam, aut de aliquibus ex votivis, ut Rubricae potestatem faciunt, sed, pro sua devotione, de feria, seu de Dominica, quam resumebat. Idque a fortiori age-

bat in feriis Quatuor temporum Adventus et Quadragesimae, semiduplici permittente ritu. Quod cum alii absonum iudicarent a Rubricis et a Decretis, sequentia dubia, cuidam Rubricarum peritiori enucleanda *proposita sunt :*

1. *Utrum Missae de tempore, uti de Dominicis et de maioribus feriis inter votivas accenseri unquam valeant, ut legi privatim possint in semiduplicibus, sive occurrentes sint, sive non, earum natura, et iure positivo inspectis ?*

2. *Quid his super Missis antiqua Decreta praedicaverint, quid seu eadem Decreta, seu Rubrica recens emendata decernant ?*

3. *Quid inter Attilium suosque Collegas iudicandum ?*

SOLUTIO

Ex dissertatione Rev. Dom. Richardi Paolucci Pontif. Seminarii Pii alumni, habita in Ecclesia Presbyterorum Congregationis Missionis, prope Curiam Innocentianam, die 26 Apr. 1899; acta Epitome per R.mum Dom. Aloisium Orestem Canon. Borgia.

I. Quaeritur primo, utrum Missae de tempore, uti de Dominicis, et de feriis maioribus, inter votivas accenseri unquam valeant, ut legi privatim possint in semiduplicibus, sive occurrentes sint sive non, eorum natura et iure positivo inspectis ?

Cum rerum tractandarum definitio ad earum certam cognitionem atque interpretationem sternat viam, antequam directe quaestionem agitandam arripiamus,

optime proderit brevius notionem statuere Missarum de tempore et votivarum.

Tempus, liturgice acceptum, indicat tantum Dominicas et ferias, in quibus non fit officium de aliquo peculiari festo Sanctorum : quamvis indicare etiam possit peculiaria aliqua festa Domini, uti ex. gr. Pascha, Ascensionem, Pentecosten etc. quae sub nomine quidem festorum veniunt, simulque ad tempus pertinent. Sed, generaliter loquendo, certissima est distinctio inter officia de tempore et officia de Sanctis. Hinc Rubrica Breviarii notat : « Si ordinandum sit officium de tempore, uti **de Dominica vel Feria** etc. *(Tit. 12, n. 2)* ». Paulo vero inferius ait : « Si officium sit ordinandum de Sancto etc. *(Loc. cit., n. 3)* ». Tempus ergo excludit festa Sanctorum, quae nunquam de tempore dicuntur, quamvis infra aliquod tempus occurrant, uti ex. gr. festa S. Stephani protomartyris, S. Ioannis Apost. et Evangelistae etc.

Dominicae aliae sunt maiores, aliae minores, uti maiores aliae, aliae vero minores sunt feriae. Quae autem Dominicae maiores sint, maioresque feriae, Breviarium enumerat : reliquae dicuntur minores. Officium sequitur Missa, hinc Missae de tempore sunt illae, quae non sunt de Sanctis, sed vel de Dominica vel de feria.

Cum autem Missam votivam dicimus, illam significamus, quam Rubrica non praescribit, utpote extra ordinem Officii. Namque ait Rubrica generalis : « Missa dicitur quotidie secundum ordinem Officii *(ante Rubr. Gen. Mis.)* » : licet esse aliquando possit **et extra ordinem Officii, votiva.** Itaque, ut Missa votiva sit, non debet esse in praecepto, saltem *per se*, neque, pariter *per se*, cum Officio convenire. Patet primum ; quia illud dicitur votivum, quod est iuxta votum Celebrantis : si autem praeceptum admittas, iam cessat esse iuxta votum seu desiderium

Missa, cum ex obligatione sit dicenda. Patet alterum; quia, iuxta allatam superius Rubricam, Missa dicenda est *secundum ordinem Officii*, si ergo eiusmodi sit, iam illam habes, quam Rubricae exigunt, ut amplius votiva non sit.

Diximus nihilominus, *per se*, ut intelligatur Missam votivam posse quandoque et a Rubricis praescribi, et cum Officio convenire, sed tantum *per accidens*. Ita ex. gr. Missa S. Mariae in Sabbato praeceptiva esse potest in quibusdam rerum adiunctis, et cum Officio recitato convenire, cum tamen indubie votiva sit, quidquid auctores inter se discrepantes dicant. Sed perpendas, quaesumus, praeceptum non esse *per se* impositum, sed tantum *per accidens*. Est praeceptiva *per accidens* ; quia cum in Ecclesiis collegialibus non debeat omitti Missa Officio recitato respondens, et Officium recitatum sit ex hypothesi de S. Maria in Sabbato, ea de causa eiusmodi Missa praescribitur. Sed haec Missa unica est cum cantu, dum reliqui chorales ad illam dicendam nulla ratione tenentur, sed aliam, permittente ritu, celebrare queunt. Non ergo *per se* praescribitur, secus omnes ad Ecclesiam pertinentes Sacerdotes ad eam adigerentur, quod falsum est ; sed tantum *per accidens*, ne videlicet Missa omittatur, quae Officio chorali respondeat. Item dicta Missa est secundum ordinem Officii, sed *per accidens* pariter et non *per se* ; quia scilicet, non dicitur in collegialibus Ecclesiis talis Missa quia cum Officio conveniat, uti comprobatur in Missis non votivis ; sed unice dicitur, ut Officium diei sine respondenti Missa non maneat. Hinc, ea excepta, nulla alia Missa cum dicto Officio convenire, ex necessitate, debet. *Per accidens* ergo, haud vero *per se*, convenit cum recitato Officio, proindeque, eo non obstante, votiva est. Idem quoque tenendum de aliis Missis, quae in collegialibus quandoque celebrantur Ecclesiis; quae Missae cum Officio

diei non conveniunt, alicui tamen feriae respondent, de qua com. facta est. Similiter idem dicas de Missis que Officiis votivis recenter a Leone Pp. XIII concessis respondent. Hae, inquam, omnes Missae praeceptivae esse possunt in dictis Ecclesiis, sed *per accidens :* ut praeter unam solas easdem Ecclesias obligantem, reliquae ad libitum sint Celebrantium. *Votiva* itaque Missa excludit Rubricarum praeceptum, et convenientiam cum Officio.

Hinc sequitur, quamcumque Missam, quae cum Officio *per se* conveniat, sitque *per se* ex praescripto Rubricarum, non esse votivam ; quomodo autem haec appellabitur ? Et huic petitioni respondendum est ; quia ex terminorum ambiguitate, ni fallimur, magna super natura Missarum votivarum orta est confusio, quam vitare in praesenti satagemus. Aliquid novi dicemus quidem ; sed cum ex certis principiis positis legitime descendat, tamquam pariter certum habendum erit, uti apprime consideranti patebit. Quod si aliter sentimus ab auctoribus, etsi probatis, qui de Missis votivis hucusque pertractarunt, id rebus haud penitius in se perpensis tribuendum est. Ceterum lectores exoramus, ut nos sequi in praemissis et consectariis simpliciter velint, et non dubitamus, eos nobiscum plane conventuros.

Itaque *votum,* a quo derivat Missa, quae *votiva* dicitur, et *praeceptum* inter se convenire nequeunt, ut quod ex voto est, seu ex devotione, ex desiderio, praeceptivum esse non possit. Ergo Missae **votivae praeceptiva** opponitur : ut quae votiva est, numquam esse possit, *per se,* inquam, praeceptiva, et vicissim. Haec, quantum videmus, potissima ac veluti capitalis est divisio Missarum, earum natura inspecta, et sub ea reliquae continentur divisiones : ut Missae omnes singulaeque, sint festivae, sint de tempore, nec votivis opponantur nec praeceptivis, sed

vel praeceptivae esse possint vel votivae, uti ex dicendis constabit.

Missa namque esse potest : 1. de festo, cuius obiectum potest esse, vel Dominus, vel Deipara, vel mysterium, vel aliquis ex Sanctis ; 2. de tempore, nempe aut de Dominicis aut de feriis. Si sit de festo, Missa appellabitur *festiva :* si de Dominica, *dominicalis :* si de feria, sub quo nomine et vigiliam intendimus, Missa dicetur *ferialis*. Missa autem dominicalis et ferialis dicitur *de tempore ;* quia omnes Dominicae et feriae ad tempus pertinent liturgice acceptum, iuxta superius exposita.

Nunc quaeritur, utrum Missae de tempore, videlicet dominicales et feriales, accenseri valeant inter votivas. Ut perspicuam demus responsionem animadvertendum est, Missam esse debere, in suis partibus, eiusmodi naturae, ut rerum, quae dicuntur, veritas comprobetur. Hoc probatione non indiget : secus fieri posset, ut Christus ex : gr : infans a mortuis resurgat, in caelum conscendat antequam patiatur, Spiritus Sanctus descendat super Apostolos, priusquam hi existant, etc. etc. Etenim tempore Nativitatis posset recoli resurrectio Christi, tempore Quadragesimae Ascensio Domini, etc. etc. Satis autem notum ponimus Ecclesiae sapientiam in festis quibuscumque liturgicis ordinandis. Iam nunc Missae de tempore ita ordinatae in Missali sunt, ut tempori ipsi respondeant, hinc et propter hoc *de tempore* nuncupantur. At Missae votivae quocumque anni tempore, semiduplici ritu occurrente, celebrari possunt, id Rubricis permittentibus. Si ergo Missae de tempore uti votivae dici possent, gravissima, quam mox innuimus, inordinatio facillime sequeretur. Et sane nonne risu dignum esset si Missam audires, paschali tempore, de Dominica quarta Adventus « Rorate caeli desuper et nubes pluant iuxtum, aperiatur terra, et germinet Salvatorem » ? Quid,

si tempore Quadragesimae Missam faceres de Vigilia Ascensionis « Vocem iucunditatis annuntiate et audiatur, alleluia etc. » ? Quid si tempore a Pentecoste ad Adventum diceres : « Puer natus est nobis, et Filius datus est nobis etc. » ? Id autem plus minusve comprobatur in omnibus Missis de tempore, uti et de Mysteriis ; quod autem de Introitu innuimus, ad reliquas plusminusve earumdem Missarum partes applicandum est : ut maxima, quam diximus, inordinatio vitari nequeat. Ergo concludendum, certo est, Missas de tempore uti votivas non posse haberi, ut inter votivas accenseri non possint.

Nihilominus considerandum est, inordinationem praefatam haud semper in eiusmodi Missis comprobari, sed tunc tantum, quando extra proprios relativos dies celebrantur. In propriis enim diebus, pro quibus in Missali inscribuntur, si recitentur, nullum ex una parte gignunt incommodum, et ex altera optime Celebrantis devotionem pietatemque fovent ac nutriunt. Si ergo in dictis diebus aliquod semiduplex occurrant, quod illas permittat, quare dictae Missae, uti aliae de Sanctis, celebrari nequeant profecto non intelligeretur. Evidens enim est, eas pro eiusmodi diebus, sive dominicis sive ferialibus, esse institutas. Consequenter iisdem diebus dicendae sunt, uti revera dicuntur quando de iisdem Dominicis et feriis recitatur officium. Quod si saepe omittantur, id per accidens est, quatenus nempe ritus duplici superior occurrens Celebrsəɹuɐ obligat ad Missam cum Officio convenientem agendam. Posito ergo ritu semiduplici praefatis diebus occurrente, certo concludendum, dictas Missas optimo iure posse fieri, saltem earum natura inspecta.

Quod si ius positivum consulatur, aut de Dominicis agitur, aut de feriis. Quod spectat Dominicas sive maiores sive minores, certum eas numquam fieri

posse diebus, quibus occurrunt, si de iis non recitetur Officium. Namque aut Dominica est maior, et omitti eius Officium nequit, nisi aliquando duplici I cl. occurrente: hoc autem impedit, quominus de Dominica, licet occurrente, Missa fiat. Aut Dominica est minor, et eius officium omitti non potest, nisi duplex saltem minus occurrat, quod Missam de Dominica pariter impedit, utpote extra ordinem officii. Dominicalem nihilominus Missam alio modo esse posse votivam, dicetur in tertia responsione.

Quod vero ferias spectat, aut eae maiores sunt, aut minores: si maiores sint, uti feriae Quadragesimae, etc. earum Missae celebrari ex iure positivo, quod mox referemus, possunt, diebus quibus occurrunt, modo ritus Officii diei illas permittat: si vero dictae feriae sint minores, cum hae propriam non habeant dicendam Missam, sed pro ea sit Missa de Dominica iteranda, iure positivo, uti videbimus, silente, earum Missae celebrari non possunt. Lex enim quod voluit expressit; sed expressit tantum Missas de feriis maioribus, ergo de minoribus dici non debent.

Sed manet adhuc inquirendum, utrum praefatae Missae de tempore, cum propriis diebus recitantur suntque extra ordinem Officii, sint nec ne votivae: petitio namque nobis proposita inquirit, num inter votivas sint accensendae. Pro responsione animadvertimus, quidquid hac super re alii disseruerint, superius expositis nobis esse inhaerendum. Iis autem perpensis, dicimus: aut hae Missae sunt praeceptivae, aut non; sed illud falsum est, ergo verum est istud: hoc est, Missae de tempore cum extra ordinem Officii propriis diebus recitantur votivae sunt.

At notes quoque velim Missam convenire posse vel cum integro Officio diei, vel cum partiali, quod per commemorationem agitur. Missae autem de tem-

pore, in casu, non conveniunt quidem cum integro Officio, sed cum partiali, sunt enim occurrentes. Ergo dictae Missae non erunt simpliciter votivae, sed etiam de die. Votivae, quia non impositae ex Rubricis: de die, quia occurrentes, et non omnino extra ordinem Officii. Ergo iure appellandae sunt votivae occurrentes; eodemque nomine appellabis Missam de festo simplici, quod in occursu cum semiduplici per commemorationem recolitur, nec non Missas alias votivas Officiis votivis recentius datis respondentes.

Brevius hucusque discussa quod denominationes Missarum resumimus. 1. Quaecumque Missa aut **praeceptiva** *per se* est, aut **votiva.** 2. Praeceptiva cum integro Officio convenit, et per Rubricas *per se* imponitur: votiva a Rubricis nunquam imponitur *per se*, et cum integro Officio *per se* non convenit. 3. Missa, sit praeceptiva, sit votiva, esse potest vel de festo vel de tempore, quia nec festivum nec de tempore votivo opponitur. 4. Si sit de festo, dicitur Missa votiva occurrens, sed festiva: si sit de tempore, appellatur pariter Missa votiva occurrens, sed aut dominicalis aut ferialis.

II. Quid super his Missis, de tempore scilicet, antiqua Decreta praedicaverint, quid seu eadem Decreta, seu Rubrica recens emendata decernant?

Cum praesens quaesitum velut historicum sit, vix aliquid praesefert difficultatis. Itaque certum exploratumque est, Rubricas antiquas de Missis votivis de tempore penitus siluisse. En textus antiquus: «Missa de feria dicitur quando non occurrit Festum, vel Octava, vel Sabbatum in quo fiat Officium Beatae Mariae. In feriis tamen Quadragesimae, Quatuor temporum, Rogationum et Vigiliarum, etiam si duplex vel semiduplex festum vel Octava occurrat, in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis cantantur duae Missae: una de festo post Tertiam, alia de feria post

Nonam ». Ex his verbis constat, Missas de feriis seu maioribus seu minoribus, fuisse quidem permissas imo praescriptas in Ecclesiis collegialibus, sed legem prorsus tacuisse super iis privatim dicendis, permittente ritu.

Decreta vero, nunc revocata, easdem Missas privatas omnino interdicebant. Decretum namque *Dubiorum* sub die 3 Mart. 1866 ad petitionem: « Missae de Dominicis vel feriis per annum dici ne possunt tamquam votivae »? simpliciter responderat: « Negative (*Dub. II. n.* 5358) ». Hoc autem conforme erat alii Decreto d. d. 21 Iun. 1855, quod easdem Missas prohibuerat (*Patriarch. Basilic. Vaticanae* n. 5210). Insuper in Decreto in *Hispanien.* relatis minus etiam antiquo, hoc est d. d. 20 Maii 1890, Ordinarius quaesierat: « Recitans privatim Officium aliquod votivum feriis Quadragesimae, Quatuor Temporum aut Vigiliarum, potestne Missam celebrare de feria in colore violaceo? Et S. C. responderat: « Negative ».

Sed ad recens ius gradum facimus. Rubrica recentius emendata sequenti modo se exprimit: «Missae autem Feriarum maiorum occurrentium celebrari possunt etiam in festis semiduplicibus (*Rubr. Gen. Miss. Tit. III, n. 1*). De Missis vero feriarum minorum penitus silet, uti etiam de Dominicarum.

Quod autem Decreta spectat, sufficiat innuere Generale Decretum *de Conformitate Missae cum Officio,* d. d. 9 Iul. 1895 et d. 9 dec. eiusdem anni confirmatum, quod sub fine edicit, occurrente semiduplici, unicuique liberum esse Missam celebrare, non solum votivam, sed etiam de feria. En textualia verba, quod ad rem nostram pertinet: « Si vero in..... Ecclesia vel Oratorio Officium ritus duplici inferioris agatur, unicuique ex Celebrantibus liberum sit Missam de requie peragere, vel votivam, vel etiam de occurrenti feria ».

Nunc quaestionem resumimus, an Missae tantum de feriis maioribus, uti iam diximus, an etiam de minoribus dici possint, cum Rubrica explicita verba de maioribus tantum faciat, sed Decretum de feria in genere loquatur, quae seu maiores seu minores sub se continet. Respondemus, Rubricam Generalem mox relatam indubie de feria in genere loqui potuisse, et tunc seu maiores seu minores certo intellexisset, et nihilominus solas nominavit maiores ferias. Ergo concludendum, eam ferias minores excludere voluisse. Quod si Decretum feriam nominet in genere, dicendum est, per eam nonnisi maiorem esse intelligendam. *a)* Quia Decretum per Rubricam relatam satis explicatur, cui conforme sit oportet. *b)* Quia talem interpretationem iure admittit, cum eius scopus esset unicus, innuere scilicet Missam de feria in semiduplici non esse vetitam, quem obtinuit: Rubrica autem de qua feria sit intelligendam, ulterius dicit. *c)* Quia feria minor seu communis Missam propriam non habet, ut iam innuimus; nec praesumi potest, illius Missam voluisse intelligere, quae ut dici queat, e Dominica praecedenti sumenda foret.

III. Sed pergamus ad ultimum quaesitum, quod petit iudicium ferendum inter Attilium suosque Collegas.

Dictis inhaerentes, repetimus, Missas privatas de feriis maioribus esse permissas, haud vero de minoribus, quas implicite per exclusionem Rubrica prohibet. Attilius autem, contradicentibus Canonicis, celebrare se posse censuit Missam de feria IV. infra hebdomadam XXV. post Pentecosten, de Simplici occurrente festo. Porro feriae maiores sunt feriae Adventus et Quadragesimae, Quatuor Temporum, et secunda Rogationum; ergo feria, de qua Missam egit Attilius, minor erat, consequenter prohibita, uti superius dictum est. Ergo Missam Dominicae resumere nequibat, ut

iure Cononici Collegae illius ei adversarentur. Sed excusandus profecto, si recens Rubrica nondum in vulgus edita fuisset, cum Decretum, a Rubrica abstrahendo, tam de maiori quam de minori feria, in se inspectum, possit intelligi.

Sed praeterea Attilius in Adventu, occurrente ritu duplici inferiori, Missam semper pro sua devotione agebat de feria, vel de Dominica, quam resumebat. Iisdem autem in rerum adiunctis, tempore Quadragesimali, et feriis Quatuor Temporum, Missam de feria occurrente semper agebat, quod conquerebantur Canonici. At hisce in casibus Attilius nulla erat redargutione dignus, cum iuxta Rubricas operaretur et Decreta; ut ratio, hic, non pro Canonicis, sed pro eodem Attilio pugnet.

Aliqua oriri dubitatio posset, eo quod saepe Attilius in Adventu Missam, non de feria maiori facit, quam Rubricae permittunt, sed de Dominica, quam resumit. Sed perpendendum est, eiusmodi Missam esse quidem Dominicae, sed et ad feriam pertinere iuxta Rubricas Missalis (*Tit. III, n. 1*). Haec est autem Missa dominicalis, quae simul ferialis est, cum eadem sit, et quam Rubricae permittunt etsi privatam, quia ad ferias maiores pertinet.

DUBIORUM LITURGICORUM SOLUTIO

1. *E Segovia* (*in Hispania*). **De facultate communicandi in Oratorio privato.** — Ad ius quod attinet concedendi facultatem ad communionem non paschalem distribuendam in Oratoriis privatis, meritissimae *Ephemerides Liturgicae* (anno 1896, fol. 224) docuerunt illud, iuxta mentem Be-

ned. XIV (Constit. **Magno cum animi)** *Apostolicae Sedi reservari, nullo iure Ordinariis locorum collato.* Huiusmodi autem assertionem multi mirantur, nec immerito ; quia mens tanti Pontificis alia esse non potuit ab ea, quam aperte eius verba significant ; sed in laudata Constit. aperte tradit Benedictus XIV opinionem, requirentem tantum facultatem Episcopi, *sibi visam esse cohaerentem tum bono rerum ordini, tum Romanae etiam consuetudini, sive praxi:* imo gloriatur praefatus SS. Pontifex se hanc opinionem fuisse secutum cum Bononiensem teneret archiepiscopatum ; *ac proinde ordinavimus*, inquit, *ne in privato Oratorio recipi communio posset ab iis, qui in eodem Missae intersunt, quam vel Saecularis Sacerdos, vel Sacerdos Regularis celebraret,* **nisi vel Nostram, vel Generalis Vicarii Nostri** *licentiam obtinuisset.* Hoc enim legitur Instit. 34, par. 3, n. 12 : « Quare ne publica templa ad illos tantum pertinere videantur, qui privatis sacellis carent, ob alias item causas, iubemus, ne in sacellis eiusmodi, quamvis sacrum fieri liceat, Eucharistiae sacramentum per Regularem aut Saecularem Presbyterum administretur, nisi prius per Nos, aut Vicarium nostrum Generalem id permittatur ». Hucusque Benedictus XIV, qui in citata Constit. verbis paulo ante allatis adiecit : *Neque etiam in praesens voluntas Nobis, aut ratio est, cur ab hoc systemate recedamus.* Ergo novum ius induxit SS. Pontifex, quo derogatum fuit decisioni S. C. Conc. d. d. 12 Febr. 1679. Ita quoque auctores, praesertim Lehemkuhl (*Theol. Mor.*, vol. 2, n. 134), D' Annibale (*Summula*, tom. 3, tr. 1, n. 6), Marc (*Inst. Alphons.*, vol. 1, n. 679), Craisson (*Manuale totius Iuris Canon.* n. 1361), Aertnys (*Theol. Mor.*, lib. 6, n. 85), Falise (*Liturg. Pract. Compend.*, sect. 5, cap. 4, § 2), Bouix (*De Episcopo*, tom. 2, part. 5, cap. 13, § 3, prop. 15) et alii communiter. Quo igitur pacto

ius Episcoporum omnino certum privata auctoritas infirmet ?

Resp. 1. Adm. Rev. Consulens satis legerit, ad solvendam quaestionem nostrae Academiae Liturgicae, a Brevium Secretaria fuisse solutorem edoctum, facultatem communionis agendae in Oratoriis privatis Sedi Apostolicae reservari, hanc esse mentem Summi Pontificis, et in praxi omnes recurrere, qui hoc cupiunt privilegium, ad Sedem Apostolicam per Secretariam *Brevium* vel *Memorialium*. Ad haec quid possumus addere ?

At, dices, Episcopi igitur, quod hucusque possederunt, ius amiserunt, tenendumque forsan, eos amplius non posse uti facultate communionem concedendi in Oratorio privato ? Non credimus; sed fortasse distinctione utendum esse credimus inter *permissionem* et *privilegium*, sicque quaestionem solvere et inquirenti satisfacere. Quid permissio ? Facultas agendi id quod legi opponitur. Quid privilegium, exemptio seu privatio a lege. Nonne inter utrumque grave discrimen ? Qui privilegio gaudet, non subiacet legi : qui permissionem habet, legi subiacet, quamvis actu ad eam observandam non teneatur. Nonne dici optime potest, privilegium concedere communionis agendae in Oratoriis privatis, solius esse Pontificis: concedendi permissionem in iisdem Oratoriis, ad Ordinarium pertinere ? Ita credimus negotium componi. Certe nemo asserit, Ordinarios hoc privilegium posse concedere, quod morte concedentis cessaret ; sed uti communiter dicimus, eos permissionem seu facultatem tribuunt, attentis ratiobus, quibus innituntur. At Summus Pontifex non potius facultatem, quam verum privilegium tribuit, quod sarctum tectumque manet etiam post eius obitum ; et rationibus inniti potest, si velit, sed potest quoque aliis de causis, vel ex sola sua liberalitate impertire.

Re fortasse sic composita, adm. Rev. Consulens ac-

quiescet simulque Ordinariis conquerendi ratio amplius non erit.

II. *Ex Urgellis.* **De ordine thurificationis.** Iuxta Decretum in Ferentina d. d. 14 Novembris 1654 thurificatio in Ecclesiis in quibus servatur alternativa Chori respectu Canonicorum (prout evenit in hac Ecclesia Cathedrali Urgellensi), ab ea parte inchoanda est in qua Chori tabella appensa reperitur. Attamen Decretum in *Molinen.* d. d. 12 Septembris 1857, ad 25. statuit thurificationem debere incipere ab ea parte, in qua sedet dignior ex praesentibus, minime vero ab ea parte, cui Hebdomada contingit et cui apposita est Tabella Chori, quando, scilicet, Hebdomadarius non sedet in Choro, ut in Missa.

Quid ergo in praxi tenendum, cum huiusmodi Decreta sibi invicem opposita videantur ?

Resp. Principium certum, quod recto liturgico sensui optime respondet, et a S. R. C. admittitur, hoc est, thurificationem ab ea esse parte chori incipiendam, quae est dignior : de hoc igitur non est dubitandum. Tota proinde quaestio huc spectat, quaenam sit vel censeri debeat pars ista dignior : haec autem ex Decretis pluribus perfacile concipitur. Namque sit, vel non, *per se* dignior, qui hebdomadarii munere fungitur, certe hic et nunc ipse digniorem chori personam repraesentat, uti patet ; quia nobilior in recitatione vel cantu officii pars illi competit, quae consistit in munere hebdomadarii. Ergo ea pars chori est dignior, ubi est persona quae, vel est vel censetur dignior, et consequenter ab eadem parte, ubi dignior est, incipienda thurificatio. Hoc autem Decreta edicunt, uti videbimus. S. R. C. (*26 Sept. 1643, num.* **851** (1477) *S. Marci*) declaraverat : « thurificationem incipiendam esse a parte digniore ». Per alterum autem Decretum, quod est in *Adiacen.* 22 Iul. 1848, num. **2960** (5121) explicat quaenam sit pars ista dignior, subiungens : « Thurificationem

esse semper incipiendam a parte, in qua sedet hebdomadarius ». Ex his ergo patet, ius liturgicum hac in re satis esse perspicuum : adeo ut pars dignior chori, a qua thurificatio incipienda est, illa censenda sit, in qua sedet hebdomadarius.

Duobus praefatis concordat etiam alterum in *Ferentina* : quaerentibus enim Canonicis Cathedralis Ecclesiae : « An thurificatio chori sit semper inchoanda a parte dextera et in qua manent seniores Canonici, vel potius a parte tabellae chori, etiamsi in ea contingat existere iuniores Canonici ? » S. R. C. apertissime per generale principium respondebat : « Thurificationem in Ecclesiis, in quibus servatur alternativa chori respectu Canonicorum, ab ea parte inchoandam, in qua chori tabella appensa reperitur (n. **973** (1737), *14 Sept. 1654*) ».

Ex Decretis praefatis inficiandum non est, principium thurificationem dirigens, unum esse, incipere nempe illam debere a digniori parte, hanc autem in Ecclesiis, ubi alternativa chori habetur, constitui ex hebdomadario vel etiam ex tabella chori, si ille absit.

At gravis nunc opponitur difficultas, quia Decretum relative recens, seu *Molinen.* d. d. 12 Sept. 1857, n. **3059** (5251) ad XXV, contrarium statuere videtur. Namque S. R. C. exquisita fuit : « Utrum in Missa et etiam in Vesperis, quando hebdomadarius non sedet in choro, salutationes, thurificatio etc. debeant incipere ab ea parte, in qua sedet dignior ex praesentibus ; an ab ea parte, cui hebdomada contingit, et cui apposita est tabella chori ? ». Cui quaesito responsum est : « Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam. ».

Quid ergo ? Reponimus inquirentes 1. Num Decretum istud, etsi oppositum aliis iam relatis, illa infirmare valeat? Sed negativa, citra ullam controversiam, tenenda est responsio. Quia ex una parte per tria relata Decreta, ex

quibus alterum altero clarius, satis superque statuta norma in thurificatione tenenda constat : ex altera vero, hoc Decretum aliquam explicationem potest admittere.

Inquirimus 2. Quamnam respiciat hypothesim Decretum istud tam singulare, et generali principio oppositum ? Agit enim de choro, in quo non sedet hebdomadarius. Sed quare non sedet ? Num quia abest, et alter illius vices gerit ? Num quia adest Canonicus dignior, seu paratus, qua in hypothesi tabella chori nil valet, quamvis appensa maneat, sitque praesens ille, cui hebdomada contingit ? Vel, iis hypothesibus exclusis, consuetudo est in Cathedrali Ecclesia Molinensi, ut, sive hebdomadario, sive tabella chori neglectis, a loco ubi prima dignitas in choro sedet, thurificatio incipiat ? Dubium insuper hypothesim respicit non solum de Vesperis, in quibus adesse potest hebdomadarius ; sed etiam de Missa, in qua hebdomadarius vix in digniorem partem valet influere, quia pars tunc dignior chori, vel illa est in qua adest Celebrans, vel, eo stante in medio, est pars Evangelii. Quid ad haec omnia? Decretum istud profecto tota sua perspicuitate non gaudet, ut obstaculum ponere valeat in aliis Decretis sequendis, quae omni perspicuitate fulgent.

Quidquid nihilominus sit, notare iuvet aliquid circa consuetudines locorum quod attinet thurificationis ordinem tenendum. Decretis tribus superius relatis cohaeret lex Caeremonialis Episcoporum, quae digniores vult esse thurificandos primo, inde minus dignos (*Lib. I, Cap. XXIII*): Sed quis sit vel censeatur dignior, officium faciente excepto, id controversiae obiectum, re in se spectata, esse posset, vel certe dependet ex praerogativis, quibus Canonicorum Collegia praedita sunt. S. R. C. ad omnes controversias dirimendas iudicavit, digniorem censendam esse partem, uti vidimus, in qua sedet hebdomadarius. At Caeremoniale Episcoporum de hebdomadario silet, et prius Di-

gnitates thurificandas dicit, inde Canonicos (*Loc. cit. n. 29*). Hinc Decretum *Altamurae* d. d. 17 Maii 1692, e nova Collectione expunctum, sed in loco indubie servandum, declarat Caeremoniale esse servandum, et thurificationem *incipiendam esse a latere, ubi sunt Dignitates*. Quinimo Decretum *Monopolitana* d. d. 31 Maii 1670, e nova pariter Collectione expunctum, sed et pariter in loco servandum, declarat quoad thurificationis ordinem *servandam esse consuetudinem*. Quaenam autem eiusmodi consuetudo? Ut prima Dignitas thurificetur ab una parte chori, deinde secunda Dignitas ab alia parte, postea tertia Dignitas a prima iterum parte, inde Primicerius ex alia parte, denique Canonici. Vel certe, si eiusmodi in loco viguisset consuetudo, servanda ea fuisset ex praefata responsione.

Ex his resultat, hac in materia consuetudines plurimum posse, quamvis unum sit principium, una norma generalis, quae thurificationem dirigit. Principium autem seu norma ex Decretis superius citatis constituitur, nempe *S. Marci, Ferentina, Adiacen.* ex quibus manifesto constat, thurificationem a parte, ubi est tabella chori, incipiendam. Si tamen consuetudo locorum sit diversa, ea servanda est, nisi pro bono pacis aliud S. R. C. decernat. Id autem, ad minus, comprobari posset in Decreto *Molinen.* quod ratione fortasse consuetudinis loci aliis Decretis opponitur. Sed illa legem faciunt, ius commune constituunt, cui generaliter adhaerendum : hoc legem non facit, nec norma esse potest, si Ecclesiam excipias, cui datum est. Optandum profecto foret, ut una cum Decreto, originis controversiarum, quae in Ecclesiis oriuntur, cognitio daretur legentibus Collectionem ; tunc enim Decreta plura quae obscuritate laborant, clarescerent : quod tamen fieri ut plurimum non solet, et saepe non potest. Nihilominus hucusque exposita sufficere credimus, ut unusquisque in animum suum inducat, ex generali lege thurificationem a

loco tabellae chori semper incipiendam iuxta Decreta, Decreto *Molinen.*, pro loco tantum ius constituente, neglecto ; quod et Caeremonialis Rubricis et Decretis ipsis plane conforme vidimus.

III. *E Lincio.* **De suffragio Sacrae Familiae Titularis, in officiis votivis Eucharistiae, Passionis, de Imm. Conceptione et S. Ioseph.** Quid melius, omittere in aliquo ex his officiis commemorationes aliquas communes, ut fiat com. Titularis, an omittere commemorationem Titularis et agere aliquas commemorationes communes ?

Resp. Sic dubium proposuimus, quia magis respondere credimus intentioni adm. Rev. Consulentis. Ut res fiat clarior, etiam pro aliis lectoribus, praenotamus, in num. 5 verteutis anni (*pag. 309, n. V*). Ephemerides dixisse, in officio votivo de Eucharistia, de Passione, de Imm. Conceptione et de S. Ioseph , non posse agi in suffragiis commemorationem Sacrae Familiae ; sive quia haberetur *bis in idem,* sive quia secus oporteret omittere aliquas commemorationes ex communibus : quod minus congruit. Adm. Rev. Consulens animadvertit, id non comprobari de Eucharistia et Passione, quod et nos concedimus ; quia cum duae faciendae sunt commemorationes de festis Domini, alterutra non omittitur , nisi identitas mysterii comprobetur. Haec autem conditio deest in officio votivo de Eucharistia aut de Passione, si habeatur com. de Sacra Familia. Quod vero spectat officium de Imm. aut de S. Ioseph, anceps haeret adm. Rev. Consulens ; quia, inquit, sive agatur officium de Imm. Conceptione, sive de S. Ioseph, in utroque casu omittenda foret com. subiecti principalis festi, quod Iesus est. Et patet ; nam si fiat de Immaculata, sive de S. Ioseph, non solum relativum Suffragium commune relinquendum esset, sed ipsa com. Sacrae Familiae , at in hac non commemoratur solum B. Maria et S. Ioseph, sed etiam Iesus, quod subiectum praecipuum

est festi Titularis, cuius proinde nunquam com. haberetur. Hoc autem est inconveniens, quia dum B. Maria et S Ioseph supplentur, Iesus suppleri nequit.

Gratissime observationem accipimus, et negotio penitius considerato, iudicavimus aliter posse fieri, ut proinde solutionem in praefato numero exhibitam negligentes, aliter Dubium resolvere placeat, et forte melius, de quo lectores post solutionem iudicent. En itaque nostra sentiendi ratio praesens. Ubi Sacra Familia est Titularis, et recitatur officium votivum, vel de Imm. Conceptione, vel de S. Ioseph, fiat com. Sacrae Familiae, nec omittantur commemorationes communes de B. M. et de S. Ioseph.

Prima fronte haec solutio reiicienda absque dubio videtur, cum *bis in idem* manifesto admittat ; nihilominus lectores oramus ut nos in probationibus sequi velint. 1. Com. Tituli est de praecepto Rubricae, ut si com. Patroni loci, vigente usu, fieri in suffragiis possit, com. de Titulo debeat omnino fieri, sive usus vigeat, sive non. Iam vero, in casu nostro, haec com. omitteretur pro potiori parte : quia festum Sacrae Familiae cum sit complexum, comprehendit Deiparam, S. Ioseph et Iesum, sed huius Sacrae Familiae esse Iesum potiorem partem, nemo ambigit. Et tamen, si omittenda esset Sacrae Familiae com. omittenda quoque Iesu com. ex necessitate foret, quod profecto minus congruit. Quod autem inconveniens auget, hoc est, quod de tribus subiectis supplentur alia duo, de quorum altero dicitur officium, et de altero fit com., dum solus Iesus excluditur. E duobus inconvenientibus quale maius sit, ad lectores appellamus, ut minus eligant. 2. Iuxta Rubricam com. Tituli anteponitur aliis commemorationibus communibus, si dignior sit ; ergo cum a Iesu desumatur dignitas Sacrae Familiae, huius com. primas habere deberet super cetera suffragia, et nihilominus , quia aut ratione Deiparae aut ratione S. Ioseph habetur *bis in idem*,

sine causa sui prorsus omittitur. 3. Putant ne lectores, esse prorsus quid novi, ut aliquando *bis in idem* habeatur, quod attinet suffragia ? Certiores eos facimus, aliter se rem habere. Decretum antiquum n. 5906 ad 4 iubet, commemorationem B. Mariae communem esse omittendam in choro, cum recitatur illius officium parvum. At alia plura extabant, uti 231, 2988 ad 7, 3244 ad 2, 3502, 3356 ad 1, quae volebant eamdem commemorationem eodem in casu dicendam, si eadem B. Virgo fuisset Ecclesiae Titulus. Haec autem Decreta, omnia vel fere omnia expuncta sunt, sed principium servatum. Referre iuvat novum Generale Decretum, nondum evulgatum, quod in 3 Volumine palam fiet (*n. VI*) : « Notandum autem est, commemorationem B. Mariae V. communem omittendam esse in choro, iuxta Rubricam, quum recitatur eius Officium parvum : nisi tamen eadem Beata Virgo sit Ecclesiae Titularis, quia tum commemoratio eius, recitato Officio parvo, non est omittenda ». 4. Hinc patet quanti sit facienda com. Tituli in suffragiis, saltem si sit B. Maria V., quippe quae non omittenda decernitur, etiamsi ob ipsam comprobetur *bis in idem*. Quanto maiori eiusmodi principium vi pollet in casu nostro, in quo de commemoratione agitur Tituli Sacrae Familiae, qua omissa, non B. Mariae negligitur, sicuti nec S. Ioseph, sed ipsiusmet Iesus commemoratio ?

Hisce momentis freti repetimus : in Ecclesiis, ubi Titulus est Sacra Familia, quando votivum agitur Officium, seu de Immaculata Conceptione seu de S. Ioseph, fiat ante ceteras com. eiusdem Sacrae Familiae, quin tamen communes commemorationes S. Mariae et S. Ioseph omittantur. Ita salvo meliori iudicio.

IV. *E Curenna*. **De festo dup. 1 cl. impedito infra totam octavam, transferendo in diem octavam alterius festi.** Die 11 Nov. occurrunt in Ecclesia B. sanctus Martinus Ep.

ac Titulus et Dedicatio propriae Ecclesiae, ambo duplicia 1. cl. cum octava: reponi ne potest S. Martinus, infra totam suam octavam impeditus, in diem suam octavam, quae dies simul octava est alterius festi?

Resp. Negative respondere pro veritate coacti fuimus in brevioribus responsis in num. 7 vertentis anni *(pag. 462. XIX.)*. Ratio est, quia ex pluribus Decretis, nec certo satis perspicuis, hoc erui poterat principium certum: Festum habens octavam, occurrens in Dominica, si impediatur alio festo maioris ritus vel dignitatis, **quod tamen non habet octavam**, et nulla dies libera infra hebdomadam occurrat, reponi potest in die octava, seu in Dominica, **in qua alias de ipsa die octava fieret** *(V. Decr. Urgellen. d. d. 11 Ian. 1884, n. 5904 ad IV)*. Notanda porro sunt prima verba, diversis typis impressa, ex quibus manifesto patet, festum impeditum infra totam octavam suam, die proprio non excluso, ut reponi possit in die sua octava, non debere occurrere cum alio festo octavam habente. Quare autem? Quia iuxta alia verba, diversis pariter typis impressa, dies illa octava est eiusdem festi complementum, in quo de eodem festo fieret. Hoc autem accidere non potest, quando festum transferendum occurrit cum alio festo octavam habente; quia si hoc impedivit illud in die sua, certe impedivit ob potiorem ritum vel dignitatem. Iam vero, si hoc festum ea de causa aliud festum in die sua impedivit, impediet quoque in die octava, cuius dignitas ab ipso festo dependet. Ergo festum S. Martini, die sua impeditum a Dedicatione, non potest reponi in die sua octava, quia haec dies est etiam octava alterius festi, quae praevalet, sicut praevaluit festum. En ratio, ex qua coacti fuimus negativum responsum dare.

Ex his liquet, rationes in oppositum ab adm. Rev. Consulente allatas vim non habere. Quod enim festum dupl. 1. cl., quocumque die occurrat, diem octavam ad sim-

plicem ritum redigat, saltem si occursus sit per accidens, hoc Rubricae Translationis leges exigunt. Item lex Rubricalis est, ut Dominicae maiores diei octavae praevaleant: sed etiam hoc in casu agitur de occurrentibus festis, dum casus noster respiciebat festum translatum a die sua, et quidem ex privilegio. Notum est autem, privilegia non posse extendi ad id quod non continent, sed accipienda sunt uti conceduntur. Vi igitur antiquorum Decretorum nil argui potest contra datum responsum, et apprime staret quod diximus.

Sed nunc nobis opportune occurrit novum Decretum in 3. Vol. Collectionis insertum ac vulgandum adhuc, secundum quod non est prohibitum, festum octava gaudens dieque sua impeditum in diem octavam ex privilegio transferre, quamvis haec sit dies octava alterius festi, a quo in die sua fuit impeditum. En Decretum istud ad litteram: « Festum duplex habens octavam, quando in die sua celebrari iuxta Rubricam haud valeat et infra totam suam octavam transferri nequeat, transferendum esse in ipsam octavam diem, quamvis in Dominicam incidat; dummodo non occurrat aliud festum vel ritu, vel primarii qualitate vel dignitate superius: quo in casu S. R. C. iubet, ut illud de more transferatur in primam diem liberam iuxta Rubricas ». Hic, uti patet, non requiritur ut festum impediens octava sit destitutum, quia Decretum de hoc plane silet. Ergo festum impeditum die sua et infra totam octavam, in die sua octava reponendum est, quamvis dies etiam octava sit alterius festi, quae ad simplicem ritum redigenda esset. Quod satis credimus sapienter factum; namque festum duplex, sive 1, sive 2 classis sit, satis est solemne, ut aliquo gaudere possit privilegio ne extra octavam suam longius abeat. Iam autem notum est, totam octavam velut unam diem festi computari, aequum est ergo, ut saltem, nisi infra eam fieri possit, celebretur in

die octava, nisi aliter ex necessitate fieri contingat. Quod si dicas, quid nimis esse ad simplicem ritum diem octavam alterius festi redigere, respondemus, maius esse incommodum ut festum extra suam octavam abeat, et forte satis remote, uti hodie accidit ex tanta multiplicatione festorum. Ceterum festum, cuius dies octava fit simplex, rite et solemniter celebrari die sua potuit; ergo cedat saltem diem octavam, ut alterum impeditum, ea die recoli queat. Hinc patet, adm. Rev. Consulentem ex novo mutato iure posse S. Martinum Titularem in die octava reponere, et ad simplicem ritum redigere diem octavam Dedicationis.

V. *E Catania.* **De functionibus, in quibus duo Diaconi pro Episcopo Pontificante adhibentur.** 1. In expositione, processione et benedictione SS. Sacramenti, functionem peragente Episcopo, quinam praeter Presbyterum assistentem ei ministrare convenit? Diaconi assistentes, vel Diaconus et Subdiaconus?

2. Si ministrent Diaconi assistentes nonne adsistunt in habitu proprio, idest cum dalmatica et tunicella supra rocchetum? An potius eis sumenda est alba, et a primo Diacono etiam stola?

Resp. Non omnes Episcopales functiones Diaconos assistentes requirunt, sed aliquae tantum; eaeque sunt, quas Episcopus in throno solemniter persolvit. Porro haud omnes functiones peragit in throno Episcopus, sed illas tantum, de quibus vel Caeremoniale Episcoporum vel Pontificale verba facit: reliquas in faldistorio. Ut aliquibus id ostendatur exemplis, innuere sit satis solemnem alicuius Ecclesiae aut etiam solius altaris consecrationem, benedictionem campanarum quam facit Episcopus, benedictionem et consecrationem Virginum etc. etc. quae nec thronum, nec proinde duos Diaconos, paratos inquam, assistentes requirunt. Cuius rei si rationem exquiras, ea in promptu est. Tunc Diaconos assistentes functio requirit, quan-

do chorus est paratus ; tunc enim habetur ordo hierarchicus ex Presbyteris, Diaconibus Subdiaconibusque constans. Hoc autem in casu, Diaconi assistentes locum et ipsi habent, ratione maioris solemnitatis. Hinc Catalanus advertit : « Sciendum tamen... Diaconorum assistentiam tum quidem requiri quando Episcopus celebrans **sedet** in sua Sede et **solio Episcopali,** secus si sederet in faldistorio (*Lib. I, Cap. VIII, § II, n. II*) ».

Ex his abunde resultat, duobus Diaconis assistentibus non dari locum in expositione, processione et benedictione Sacramenti, sed Diaconum et Subdiaconum, uti ipsemet Catalanus (*loc. cit.*) notat, ea munia explere in dictis functionibus, quae in aliis rerum adiunctis duo Diaconi persolverent. Unum nihilominus excipias casum, quo daretur solemnis benedictio Sacramenti immediate post Vesperas, quas Episcopus pontificaliter celebravit. Tunc enim pergunt etiam in benedictione proprio munere fungi Assistentes Diaconi, quorum primus stolam assumit subter Dalmaticam. Hinc patet ad duo proposita quaesita responsio.

BREVIORA RESPONSA

I. *Pro Lincio.* Thurificatio Celebrantis post Evangelium Missae solemnis pertinet ad ritum Missae ; illaque Evangelium ipsum sequi debet, ne sacer actus veluti abruptionem patiatur; ergo, thurificato Celebrante, et non prius, sacro Epiphaniae die publicabuntur festa mobilia.

Hanc autem publicationem facere potest Archidiaco-

nus, sive alius Canonicus, vel Beneficiatus, aut alius, iuxta Pontificale; ergo esse debet minister diversus a Diacono Missae, quem secus lex certe nominasset, saltem inter alios. Denique chorus post expletam publicationem non debet respondere: *amen*; quia vocis huius cantus pertinet ad modulationem inceptam, quam per *amen* perficere necessario debet qui festa publicat.

2. Lectiones I Noct. e Dom. IV Quadragesimae impeditae, nisi reponi possint in die festo carente lectionibus propriis, iuxta Decretum *Patriarchalis Basilicae Lateranensis*, aliud antiquius invocans 26 Nov. 1735 in *Hispalen.* quibus aliud recens suffectum est in 3. Vol. Decretorum vulgandum, tamquam initium considerandae: ut legi debeant in festo minus digno habente lectiones proprias, omittendas.

3. Martyrologium Rom. semel notat festa quae die natalitia recoluntur: bis ea, quorum S. Sedes diem natalitiam in quasi-natalitiam mutavit. Porro in Martyrologio nihil est mutandum: ut si semel notentur, semel relativa die Sancti sint annuntiandi: bis, si bis notentur. Si autem accidit ut festum in particulari Calendario sit alia die *assignatum*, iterum legendum, uti in Martyrologio prostat: si vero sit simpliciter *translatum*, annuntiatur pariter eo anno per verba: *Officium Sancti etc.* et nihil aliud. Elogium Ss. Cyrilli et Methodii annuntiatur die IX Martii, uti iacet, donec nova Editio Martyrologii fiat, in qua indubie ultimum elogium antiquo sufficietur. Nihilominus, si pro illo elogio antiquo novum legeretur dicta die, nil fieret, credimus, censura dignum; quia per novum certe vim amittit antiquum. Die 5 Iulii silendum prorsus arbitramur de dicto festo, quia dicta dies ad nihilum pro eo redacta est a S. Sede. Ubi autem hoc festum alia die *assignatum* fuit, tunc tertia vice annuntiandum est, uti habetur in novo elogio.

II. *Pro Gallia.* Ius liturgicum circa concursum et occursum Dedicationis et Patroni satis est perspicuum per recentius Decretum Gen. 4 Febr. 1896 (*V. Ephem. 1896, pag. 132*), cui responsum nostrum innixum fuit: Ut quid ergo Decreti antiqui servatio?

III. *Item pro Gallia. a*) Missa exequialis, praesente etiam cadavere, nequit haberi diebus, quibus Missa applicanda est pro populo, si alia Missa haberi non possit *b*) Diebus, quibus celebratur officium, sed solemnitas festi in aliam diem transfertur, non existit prohibitio Missae exequialis. *c*) Si tamen dictis diebus Missa applicanda sit pro populo in Ecclesia, ubi una tantum Missa dicitur, redit quod diximus num 1. *d*). Existit Decretum *Andegaven.* in 3 Collectionis Volumine vulgandum, sub num. **3933,** et applicandum in Gallia.

2. Ratio Missae in honorem Tituli minus gravis est, quam ratio Missae exequialis in festo solemniori, de quo fit tantum officium, et solemnitas transfertur. Nil ergo mirum, si illa vi Rubricarum vetita est, non autem ista. Ceterum exponi poterit Dubium ut authentica habeatur responsio: aliud dicere nequimus.

3. Biduum, quod Missas de requie attinet in die aut pro die obitus, esse potest, vel ab obitu. vel a depositione. Si primum, Missae non ultra biduum celebrari possunt: si alterum, celebrari possunt ultra biduum, neque ideo agitur contra Decretum *Aucto.* Cum enim dicitur: *non ultra biduum*, intelligitur quidem biduum ab obitu, sed etiam a depositione, quia unum pro alio sumi indifferenter potest. Si ergo sit biduum a depositione, quae post diem mortis ut plurimum comprobatur, non erit biduum, sed triduum ab obitu; et cadaver etiam hoc in casu censetur moraliter praesens.

4. Nonne potest sumi Oratio *Quaesumus* num. 6, si agitur de foemina? Quae necessitas alterius Rubricae?

IV. *Pro Hispania.* 1. Imagines discoopertas in hebdomada maiori non licet deferre in processionibus, nisi ad summum in Sabbato Sancto.

2. Imagines Sanctorum in processione Corporis Christi deferri nequeunt, obstante Decreto recentiori.

3. Super tabernaculo, quae in illius ornamentum sunt, apponi possunt, non reliqua.

4. Laici in presbyterio tolerari possunt, semper tamen extra functiones liturgicas, maxime chorales.

V. *Pro Melita.* 1. Quaeritur, num pro duobus vel pluribus defunctis, quorum corpora non ultra biduum sepulta sunt, possint celebrari unicae exequiae cum unica Missa solemni de die obitus, ac privilegiis istius Missae. Respondemus, nullimode esse dubitandum, a fortiori fieri posse pro pluribus, quod pro uno permittitur. Supponimus nihilominus, eiusmodi Missam esse vere exequialem, seu primam quae in Ecclesia celebratur pro illis, sint duo, sint plures defuncti. At quare non canitur una pro singulis, si uti diximus res se habent?

2. Missae in die 2. Nov. debent esse de requie, quarum applicatio libera manet, si ergo dici de requie debent, quis vetat quominus una vel plures canantur? Si cani possunt, quare applicari non poterunt pro illa defuncti anima, quae magis Celebranti interest? Quod si de ea dies obitus recurrat, vel III, vel VII, vel XXX, vel anniversaria, quare non poterit Missa pro eadem cani? Id credimus posse, oppositum non intelligimus.

3. Privilegio gaudens celebrandi Missam votivam de B. Maria in omnibus Sabbatis, duplicibus secundae classis exceptis tantum, non potest die 2. Nov. eo privilegio uti; quia tali die, ob aliam legem, omnes Missae esse debent de requie, conventuali excepta,

4. Missam post acceptum nuntium obitus, nisi celebretur die prima pro eadem liturgice libera, diebus se-

quentibus vetitam credimus. Et iure merito : secus nimiae libertatis excessus haberetur, quam S. R. C. non concedit.

VI. *Pro Lincio.* De parvi Ritualis Benedicti XIII Rubrica circa manipulum dum Celebrans Pluviale indutus est, in initio Benedictionis palmarum, nescimus quid dicendum. Fortasse error est in editionibus aliquibus irreptus. Quidquid sit, Rubrica Missalis dicens : « Cum Celebrans utitur pluviali, **semper** deponit manipulum (*Tit. XIX, n. 4*) » servanda est prae illa, uti hoc in casu, ita in omnibus aliis, cum lex Missalis nullam exceptionem ponat. Hinc inter auctores omnes, vix aliquem reperies, qui manipulum cum pluviali adhibendum doceat : communiter admittitur Rubricam Missalis esse omnino servandam.

SUPER CALENDARIO

STUDIUM

(*Contin. Vid. n. 7 pag. 472*)

Prosequentes inquisitionem, ad alterum fructum percipiendum ex stabilitate Dominicarum naturaliter ducimur : ad habendum scilicet cyclum vel tabulam paschalem perpetuam, in qua ad alicuius anni Pascham inquirendam non modo littera dominicalis, sed et ipsa epacta inutilis evadit, proindeque tam brevis et facilis quam quae maxime. Et sane : ex tabula nostra mobilium festorum clare perspicitur, Paschata ab epactis tantum pendere, et cuilibet epactae vel pluribus simul epactis semper aliquod pascha determinatum respondere: ita ut cognita

tantum epacta, statim et pascha dignoscatur quod ab illa immutabiliter pendet.

Hinc sequitur principium, vi cuius ad cognoscendam paschâm nil aliud requiritur nisi inquisitio et cognitio epactae. Unde cycli nonnulli paschales confici possunt, quorum quivis cursu unius saeculi, et aliquando etiam plurium, paschas indicat, non aliter quam ipsimet cycli epactales. Hi autem Cycli epactales nihil aliud sunt quam triginta cycli novemdecim epactarum, quorum quisvis cursu unius et aliquando plurimorum saeculorum inservit, et unus differt ab altero, immediate succedente, una unitate. Sicut videre est in tabula quam nos hic referimus (*Vid. in fin. Tab. Epact.*).

Ratio conficiendi hanc tabulam fuit sequens : Quoniam ab antiquis tamquam regula certa habebatur ut novilunia post 19 annorum cursum eodem die contingerent ac antea, veteres Patres nostri Aureum Numerum in Calendario ita ingeniose descripsere, ut sine ulla difficultate novilunia et lunam, praesertim paschalem, quotannis ostenderet. Tamen experimentis compertum est cyclum istum sufficientem non esse ad lunationes recte signandas, quippe quae sedem mutasse repertae sunt. Nam astronomi decessu temporis observarunt et reperierunt, cyclum lunarem post decem et novem annos utique eodem die cursum redintegrare, sed non eadem hora et instanti, ut antiqui opinati sunt, et praeire cyclum antecedentem hora integra et 27' e 22'' : ex quo sequitur, cyclum lunarem, 312 $^1/_2$ annis expletis, antecedere die una, exceptis 7 minutis nonnullisque secundis. Novilunia igitur in cyclo decemnovenali posita, post 312 $^1/_2$ annorum cursum antecedunt una die respectu dierum anni solaris, et altera die protrahit quoties in annis centesimis relinquitur bissextus. Unde patet novilunia in hoc cyclo sedem fixam non habere, sed nunc antea, nunc postea evenire extra dies ab antiquis determinatos. Si tamen ipsi hunc cyclum servare voluissent, ad novilunia signanda necesse erat 30 calendaria diversa conficere seu 30 descriptiones die-

rum duodecim mensium, in quibus recte ea signare potuissent. Sed cum hoc non parum afferret difficultatis et incommodi, recte consultum fuit, substituendo numeris aureis epactas, sicut in tabula exponuntur.

Munus Litterarum saecularium, quae sunt in latere sinistro lectoris, est, ut demonstrent quinam sit cyclus novemdecim epactarum de saeculo in saeculum decurrentium. Hae litterae epactarum cursus sequentes, ascendunt et descendunt vel sistunt singulis saeculis, ita ut istarum mutatio statim demonstret epactarum progressum vel regressum. Inventa igitur quaenam sit littera alicuius saeculi, super eamdem lineam ad dexteram invenitur et cyclus epactarum, qui pro cursu totius eiusdem saeculi inservit.

Littera vero sequenti modo invenitur: hae litterae saeculares ante gregorianam correctionem fixae manebant, et in hoc anno littera currens erat D maiuscula, quae epactae numericae 23 respondet: post correctionem vero gregorianam hae litterae non sunt fixae, ut diximus, sed ascendunt vel descendunt diversis saeculis; atque ideo adiiciuntur D, vel 23, tot litterae vel unitates quot sunt Proemptoses, (seu dies qui adiiciuntur cyclo lunari, expleto ter centesimo anno a 1800) subtractis deinde similiter tot litteris vel unitatibus, quot sunt Mememptoses (seu dies qui subtrahuntur ter ex quatuor saeculis a 1700), et in residuo invenitur numerus litterae saeculi propositi.

Iam vero cum, ut diximus, unicuique epactae aliqua pascha fixa semper respondeat, possumus in hac tabula statim epactis substituere paschata, et sequentem conficere tabulam, in qua omnia Paschata possibilia sub oculis ponuntur, et in qua cycli decemnovenales paschatum pro uno et aliquando pro multis saeculis facile inveniuntur, quin necessitate cogamur invenire primum epactam, deinde decimam quartam lunam, postea litteram dominicalem et denique pascham *(Vid. in fine Tab. Pasch.)*.

In hac tabula igitur invenitur cyclus paschalis decurrens spatio alicuius saeculi propositi, eodem modo quo diximus inveniri cyclum epactarum in altera tabula, scilicet per litteras saeculares, et invenitur similiter pascha cuiuscumque anni illius saeculi per numerum aureum. Sic exempli gratia, si invenire debes, quando evenit, pascha anni 1899 secundum hanc tabulam, in primis quaeritur cyclus paschatum, qui pro toto saec. 1800 decurrit et inservit, sequenti modo: Quaero litteram huius saeculi vel etiam epactam, quae litterae respondet, modo iam antea dicto, et invenio esse C vel XXII; totus igitur cyclus decemnovenalis, qui illis respondet super eamdem lineam ad dexteram, est cyclus paschatum pro toto saec. 1800 decurrens. Determinato cyclo paschali pro saec. 1800, facile invenitur pascha anni 99 huius saeculi, sequenti modo:

Quaero quinam sit numerus aureus anni 1899, et reperitur esse 19; et illa pascha quae, in cyclo invento, sub illo cadit, erit pascha 1899, nempe 2 Aprilis.

Sed etiam haec tabula mirum in modum brevior ac plane facilior reddi potest, ipsi hanc alteram substituendo.

Tabula triginta cyclis decemnovenalibus paschatum constans.

I.	16 apr.	(1)	XVI.	2 apr.	(16)
II.	2 »	(20)	XVII.	23 »	(5)
III.	26 mar.	(9)	XVIII.	9 »	(24)
IV.	16 apr.	(28)	XIX.	26 mar.	(13)
V.	2 apr.	(17)	XX.	16 apr.	(2)
VI.	23 apr.	(6)	XXI.	9 »	(21)
VII.	9 »	(25)	XXII.	26 »	(10)
VIII.	2 »	(14)	XXIII.	16 »	(29)
IX.	16 »	(3)	XXIV.	2 »	(18)
X.	9 »	(22)	XXV.	23 »	(7)
XI.	26 mar.	(11)	XXVI.	9 apr.	(26)
XII.	16 apr.	(30)	XXVII.	2 »	(15)
XIII.	2 »	(19)	XXVIII.	16 »	(4)
XIV.	23 »	(8)	XXIX.	9 »	(23)
XV.	9 »	(27)	XXX.	26 mar.	(12)

Sed quomodo ea explicatur ? eodem fere modo, ac antecedens, videlicet : Numeri romani, qui manent in sinistro latere lectoris, indicant triginta cyclos decemnovenales paschatum, quae loco epactarum suffecta sunt.

Numeri vero arabi, inter parentheses conclusi, indicant ubi initium sumant diversi triginta cycli et quo desinant : sic exempli gratia, primum(1) incipit a paschate quod incidit in diem 16 aprilis, et prosequitur inferius descendendo usque ad secundum (2), qui incipit et ipse a 16 apr. et prosequitur inferius descendendo usque ad tertium (3), et sic de ceteris. Primus cyclus incipit ab anno 1615, quia hoc anno iterum recurrit cyclus numeri aurei.

Usus vero huius tabulae hac brevissima formula comprehendi potest : $\frac{(\textit{(Saec.} - 16) - (m. \dotplus p.)) \times 19}{30}$.

Videlicet subtrahitur numerus metemptosium (m), sicut etiam proemptosium (p), a numero centesimalium vel saeculorum, a 1600 (16) decursorum; et quod superest indicat quot cycli decemnovenales lapsi sunt a saec. 1600 ; haec differentia per 19 multiplicatur; atque productum, cyclum decemnovenalem saeculi propositi annuntiat ; si vero productum maius sit 30, per ipsum dividitur et residuum indicat cyclum.

Ut vero obtineatur pascha alicuius anni saeculi propositi, invenitur primo numerus aureus huius anni, et deinde enumerantur inferius tot unitates quot sunt unitates numeri aurei. Exemplo declarari potest. Quinam sit cyclus decemnovenalis paschatum pro saec. 1800 ? Subtrahitur 1600 a 1800, et habetur differentia 2 ; quaeritur postea, quot sint metemptoses saeculi 1800 : videlicet — 2. et quot sunt proemptoses seu $\dotplus$ 1 : deinde fit summa utriusque, scilicet — 2 $\dotplus$ 1 = — 1 : haec subtrahitur a differentia saeculi 1800 super 1600 scilicet $\dotplus$ 2, et habetur pro residuo 1. Ergo a saec. 1600 usque ad saec. 1800

unus cyclus decursus est: ut habeatur cyclus saec. 1800, multiplicatur 1 per 19 et habetur 19, quod idem valet ac ab 1 descendere per 19 unitates ut perveniatur ad cyclum quaesitum, hoc est (2). Hoc facto, petitur nunc quaenam sit pascha anni 1899: quaeritur in primis numerus aureus anni propositi qui est 19, et deinde initium sumendo a (2) per novemdecim unitates descenditur inferius, et habetur pascha 2 apr.

SOLUTIO QUAESTIONIS

pro mense Septembri 1899 propositae.

PROPOSITIO.

Ius transferendi (quoad solemnitatem) festum SS. Cordis Iesu, Ordinariis locorum datum *(Decr. in Romana, apud Ephem. Liturg. an. 1897, pag. 563)*, ita ne intelligendum, ut in eamdem diem, semel pro semper eligendam, transferri debeat, an potius ut in diem quotannis pro opportunitate diversam transferri valeat?

SOLUTIO.

Omnibus mature perpensis, videtur quod sit respondendum: negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

a) Singulare privilegium manifeste voluit Papa Leo XIII solemnitati SS. Cordis Iesu tribuere, et proinde pristinas ampliare concessiones, cum ad illas nedum remittat, ab eis procedat ad illud concedendum, vel independenter ab his agat condendo decretum.

Silet, quod felicis recordationis Pius Papa VII, per Sacram Rituum Congregationem, die 15 Aprilis 1815 indulserit, *ut sodalitates noviter aggregatae* Congregationi Cordis

Iesu primum erectae in Ecclesia S. Mariae ad Pineam nuncupatae in Cappella, deinde ad Sanctam Mariam de Pace rite translatae, *accepto aggregationis diplomate, pro una tantum vice possint peculiare festum peragere de Sac. Corde Iesu in die ad libitum cum Missis tam lectis quam solemni, dummodo tamen non sit Dominica primae vel secundae classis, aut Octava privilegiata, aut festum vel vigilia privilegiata* (1). Unde infertur legitime, quod privilegium leoninum discrepat ab antiquiore piano; quia si Leo XIII *semel pro semper* facultatem praelaudatam concedere Episcopis intendisset, ratio non est cur hoc rescriptum non allegasset, sicut in memoriam revocat expresse alterum privilegium, permittens alio, quem constituit ecclesia, die festum Cordis Iesu celebrare, cum prorsus ad rem fuisset sicut et illud.

Incipit e contra a decreto eiusdem Pontificis 7 Iulii 1815, nempe: « Coetus presbyterorum saecularium S. Pauli Apo-
« stoli in Urbe, Summo Pontifici Pio Papae VII humiliter
« significarunt, in multis templis, iustis de causis, non eodem,
« quem Ecclesia constituit, die festum SS. Cordis Iesu cele-
« brari consuevisse, quapropter ab Eo suppliciter petiverunt,
« ut veniam daret, qua Missae SS. Cordis Iesu propriae eo die ce-
« lebrari possent, quo festum ageretur; simulque concederet
« Indulgentiam plenariam omnibus Christifidelibus, qui con-
« fessi et Sacra Communione refecti, pias precationes in Tem-
« plo, ubi festum celebratur, ad mentem Summi Pontificis
« D. O. M. fuderint; quibus postulationibus Sanctitas Sua ita
« satisfecit: *Ex Audientia SS.mi die 7 Iulii 1815. SS.mus*
« *benigne annuit pro gratia in Omnibus et in perpetuum, de*
« *licentia tamen Ordinariorum respective locorum, quoad trans-*
« *lationem diei festi: contrariis non obstantibus. P. F. Car-*
« *din. Galeffi* » (2).

Quibus dictis, prosequitur: « Eiusmodi rescripto Secretariae supplicum libellorum Sacrae Rituum Congregationi nn-

(1) De rationibus festi SS. Cordis Iesu, auctore Nicolao Nilles S. I. Sect. additicia, cap. 4, § 2. — (2) ibid. § 3.

per exhibito, Moderator Primariae Congregationis SS.mi Cordis Iesu penes Ecclesiam de Pace in Urbe ab ipsa Sa Congregatione humiliter postulavit: Utrum iuxta praxim eiusdem Sacrae Congregationis, omnes Missae propriae de SS. Corde Iesu celebrari valeant in solemnitate translata ipsius SS. Cordis, et qualibet die a R.mis Ordinariis locorum in casu designata? » (1). Quaestio est omnium generalissima; agitur de qualibet die ab Ordinariis designanda, et non limitantur vices, quibus designare talem vel talem diem poterit unusquisque pro opportunitate temporum.

Quaenam fuit responsio? « Et S. R. C., referente subscripto Secretario, audito etiam voto Commissionis Liturgicae omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit: Firmiter manente festo SS. Cordis Iesu affixo Feriae VI post Octavam Corporis Christi, et quotannis recolendo cum officio et Missa propriis iuxta Rubricas et decreta, *eiusdem festi externam solemnitatem ad tramites Rescripti suprarelati, in aliam diem a R.mis Ordinariis locorum designatam posse transferri etiam cum privilegio celebrationis Missae propriae de ipsomet SS. Corde Iesu* » (2). Porro sicut licitum erat vi rescripti suprarelati, de licentia tamen Ordinariorum, eligere alium diem etiam pro celebratione festi cum Missa propria de SS. Corde Iesu, hodie S. R. C. permittit solemnitatem externam huius festi transferri in aliam diem ab Ordinariis designandam sine ulla limitatione quoad vices, ad differentiam prioris rescripti quod permittebat pro una tantum vice. Ubi autem lex non distinguit, nec non distinguere debemus; favores convenit ampliari, et contra eum qui legem dicere potuit apertius, est interpretatio facienda (3). Ergo decretum, de cuius intelligentia praesens habetur disquisitio, non audiri debet de die semel pro semper designanda, cum absolute loquatur.

Hoc eo certius videtur, quod in eodem loco limitet usum privilegii, quod adiungit pro celebratione Missae propriae de de SS. Corde Iesu, et expresse notat: « Hoc autem privile-

(1) S. R. C. 23 Iul. 1897. — (2) Ibid. — (3) Regulae iuris.

gium iuxta praxim Sacrorum Rituum Congregationis excludi quoad Missam solemnem a duplicibus primae classis, et a Dominicis privilegiatis item primae classis, et quoad missas lectas etiam a duplicibus secundae classis, necnon a Dominicis, Feriis, Vigiliis, Octavisque privilegiatis; atque ea sub lege illud adhiberi posse, ut numquam omittatur Missa Conventualis vel Parochialis Officio diei respondens, ubi eam celebrandi adsit obligatio, et serventur Rubricae. Atque ita rescripsit. Die 23 Iul. 1897 ». Non est enim ratio ulla, cur non pariter se explicaret circa modum designandi diem pro solemnitate externa, si non esset generalissima, et si ius transferendi per unam designationem diei iam exhauriri deberet. Vide in particulari decretum 15 April. 1815, quod primum retulimus; non solum limitat privilegium ad recitationem Missae propriae pertinens, sed cum concessio est pro una vice tantum, hoc non minus expresse declarat. Ergo, reservatione praefata hic non existente, dies designari potest iuxta opportunitatem temporum.

b). Designatio diei, si facienda esset semel pro semper, nonne foret vera *assignatio*, quae praecise ideam includit sedis fixae et perpetuo designatae? Sed hoc non satis declarari videtur per verba decreti *diem a Rmis Ordinariis designatam*, et potius supponunt facultatem mutandi diem electam, quae in posterum non amplius conveniret. Nam per quas res nascitur, per has et dissolvitur; quod perfecte quadrat cum aliqua designatione ab Episcopo loci facta et a successore eius mutata, dum assignatio postulat sedem immobilem. Si igitur decretum non adhibet verba *diem assignatam*, quae firmum sensum habent consecratum in Liturgia, pro certo tene quod non reddidissent mentem Congregationis, et ideo hic non agitur de die semel pro semper designata.

c). Id insuper consequi videtur ex ipsa rei natura. Compertum est unam ex rationibus, ob quas concessio haec facta est, eam esse, ut provideatur maiori facilitati et commoditati populi fidelis, satisfaciendi eius devotioni erga SS. Cor Iesu, Sacramentis participandi, et plenariam indulgentiam lucrandi. Concedentis igitur intentio est ut Fideles possint quam maxi-

me participes fieri huius solemnitatis et privilegiorum. Si autem eorum translatio manere deberet semper in die semel electa, contrarium pluries facile eveniret; dies quodam tempore opportunus, et uti talis ab Episcopo designatus ad bonum et in favorem alicuius ecclesiae, certe potest progressu temporis, et mutatis circumstantiis, fieri inopportunus. Ergo non eiusmodi fuit legislatoris voluntas, et Episcopus poterit alium diem alias magis aptum seligere.

Obiicies fortasse: Decet concessum a Principe beneficium esse mansurum (1), et ita, privilegio vix in usum redacto, amplius non licet ei renuntiare. Hoc esset proprie obiectio, et quidem ineluctabilis, si mutatio diei aequivaleret renuntiationi privilegii; sed nedum ei renuntietur, mutatur dies ut uberius et plenius delibetur, et imo hoc faciens Episcopus, non transgreditur limites privilegii, sed restat in suo iure, cum illius sit diem determinare ad celebrandam externam solemnitatem (2). Quapropter cum Ephem. Liturg (3), putamus dioecesim, quae iam per indultum obtinuerat facultatem transferendi supradictam solemnitatem ad Dominicam III post Pentecosten, uti posse novo privilegio, quod est magis extensum: secus dicendum foret privilegium converti posse in damnum, non in iuvamen privilegiati, quod est absque ullo dubio contra intentionem concedentis.

d). Contra solitum denique, S. R. C. non determinat in decreto diem, in qua celebranda erit solemnitas externa SS. Cordis Iesu, et lucrandae erunt indulgentiae, et quidem ut, ad differentiam huius diei, a quo deinceps recedere non licecet, Episcoporum arbitrio relinquatur diei electio, a qua recedere poterunt prouti melius iudicabunt. Sed si semel tantum pro semper eam designare possent, nemo qui non videat scopum, scilicet utilitatem populi et adaptationem diei ad circumstantias loci et temporis, pluries deficere debere, et cadu-

(1) Regul. iuris 16.
(2) Ann. 1899, pag. 260.
(3) S. R. C. 23 Iul. 1897.

cam exinde esse intentionem Congregationis, et inutilem ad Episcopos recursum in casu, cum non melius finis desideratus per eos attingatur. Ergo dicendum est non semel pro semper Episcopos praefatam diem posse statuere, sed toties quoties seu in unoquoque anno illam, quae opportunior videtur (1).

Haec est sententia, quam credimus veram, et iam in Academia Romana defensam die 17 Martii 1897 pro interpretatione Decreti Benedicti XIV circa celebrationem festivitatis divi Aloisii (2).

A. FOURNERET
ex Acad. Liturg. Rom.
Parochus loci vulgo dicti Lannes
(dioecesis Lingonensis).

QUAESTIO SOLVENDA

PRO MENSE NOVEMBRI 1899.

Missa de requie cum cantu, bis vel ter infra hebdomadam indulta extra octavas privilegiatas, dici ne potest infra octavam Nativitatis Domini ?

APPENDIX

DE IUBILAEO

SEU

ANNO SANCTO

Cum plura iam dubia excitentur super cessatione seu suspensione Indulgentiarum ac Facultatum tempore Iubilaei nuper indicti a Leone Pp. XIII, opportunum visum est heic adno-

(1) *Ephem. Liturg.* An. 1899, pag. 262.
(2) *Ephem. Liturg.* An 1897. 515 et seq.

tare quaenam sint dictae Indulgentiae ac Facultates, quae praefato tempore suspensae manent.

SUSPENSIO INDULGENTIARUM.

Tempore Iubilaei suspensae manent, tam Romae quam extra, omnes Indulgentiae, sivae plenariae, sive partiales etsi perpetuae, exceptis sequentibus:

1. Quae concessae sunt in articulo mortis.

2. Quae concedere possunt Episcopi aliique Praelati locorum Ordinarii, iuxta Litteras Apostolicas SS. D. N. Benedicti XIV sub die 5 Apr. 1747.

3. Quae concessae sunt pro recitatione *Angelus Domini* ad campanae sonitum, mane, meridie et vespere.

4. Indulgentiae septem annorum, totidemque quadragenarum iis concessae, qui, servatis servandis, visitant SS.mum Sacramentum solemniter expositum pro Oratione 40 horarum.

5. Quae concessae sunt comitantibus SS. Viaticum.

6. Quas concedere solent Legati, Nuntii S. Sedis, et Episcopi exercentes Pontificalia.

7. Indulgentiae altaris privilegiati pro defunctis.

8. Quae pro iisdem defunctis directe concessae sunt.

9. Quae vivis concessae sunt, ut sive explicite sive non applicentur pro defunctis, sed pro his tantum.

SUSPENSIO FACULTATUM.

Tempore Iubilaei suspensae manent, sed tantum extra Urbem, omnes facultates absolvendi a casibus reservatis, commutandi vota, et dispensandi super irregularitate et impedimentis, exceptis sequentibus:

1. Facultates Tribunalium sacrae Inquisitionis, Cong.nis de Propaganda Fide, Officialium, Ministrorum et Missionariorum, quos eadem Tribunalia vel S. Sedes deputaverint pro haeresibus extirpandis.

2. Quas praefatum Tribunal concessit Missionariis in locis et tempore Missionis.

3. Quas Episcopi aliique Praelati loeorum Ordinarii habent super dispensatione et absolutione subditorum in casibus occultis, etsi S. Sedi reservatis, « prout ipsis a Tridentina Synodo seu alias, etiam in publicis, a iuri communi ecclesiastico, et ab

Eadem Apostolica Sede pro certis personis et casibus indultae permissaeque dignoscuntur ».

4. Quas Superiores Regulares certe ac pacifice possident, sed relate tantum ad suos subditos Regulares, non vero saeculares, tam Romae quam extra (*Ex Const.* **Cum nos nuper**, § *Reservatis*, **litter circul.** *n. 32 pag. 42. Conf.* **Ferraris** *ad verb.* **Iubilaeum** *Append.* **Melata** *Man. de Indulg. pag. 96 etc.*).

E SUPREMA S. OFFICII CONGREGATIONE

DECRETUM

Feria IV, 5 Iulii 1899.

Huic Supremae S. R. et U. Inquisitioni relatum est quod in hac Alma Urbe nunnulli Religiosarum Communitatum, necnon Seminariorum et Collegiorum Superiores, suorum alumnorum in eadem domo degentium Sacramentales excipiant confessiones. Ex quo quanta incommoda, immo quot gravia mala oboriri possint, nemo qui in sacris ministeriis vel mediocriter sit versatus pro comperto non habet. Ex una enim parte minuitur alumnorum peccata confitendi libertas, ipsaque confessionis integritas periclitatur; ex alia vero Superiores minus liberi esse possent in regimine Communitatis, ac suspicioni exponuntur aut se notitiis in confessione habitis uti, aut benevolentiores se praebere erga alumnos, quorum confessiones excipiunt.

Quapropter ut hisce aliisque malis, quae ex huiusmodi abusu facile oriri queunt, occurratur, Suprema haec S. Officii Congregatio, de expresso Sanctissimi D. N. Leonis PP. XIII mandato, districte prohibet ne ullus cuiusquam Religiosae Communitatis aut Seminarii aut Collegii Superior, sive maior sive minor, in hac Alma Urbe (excepto aliquo raro necessitatis casu, de quo eius conscientia oneratur) suorum alumnorum in eadem domo manentium Sacramentales Confessiones audire ullo pacto audeat.

I. Can. Mancini *S. R. et U. Inquisit. Notarius.*

ANDIENTIA PONTIFICIS

SS. Dominus Noster Leo Pp. XIII dignatus est fandi copium privatim concedere Aloisio e Comitibus Lefebvre, cui socius erat natus illius Carolus. Aloisius ex administratoribus Societatis a S. Ioanne ad pedes Sanctitatis Suae provolutus exemplar obtulit ultimae Editionis Missalis nuperrime vulgati, quod splendidius religatum ditissime exornaverat.

Pater Beatissimus pro sua humanitate diligenter hanc novissimam editionem examinare voluit, praeclarisque laudibus efferre, eamque seu ob artem, seu ob typos praestantissimam dixit. Comiti gratulatus est in utilitate, quam Ecclesiae Societas affert, uti Religioni, Familiisque; ac de illo honorifice praedicavit ob institutam Romae officinam librariam catholicam, aulamque ad legendum omnibus oblatam, quam novum appellavit benedictionum fontem pro benemerita Societate.

Tandem, pluribus dictis super Editione officiali **Manualis precum pro Iubilaeo**, quam praefata Societas pro Anno Sancto mox evulgatura est, emisit Votum, ut hocce Manuale in totius orbis fideles effundatur. Postremo Societati, Administratoribus, adlaborantibus, ipsisque operariis eorumque Familiis, effuso corde impertivit Apostolicam Benedictionem.

IMPRIMATUR
P. Fr. Albertus Lepidi O. P.
S. P. A. Magister.
IMPRIMATUR
Ioseph Ceppetelli Archiepiscopus Myren. Vicesgerens.

Proprietas Literaria.

G.B. Agnolucci, gerente responsabile

Roma, Tip. F.lli Amoroso — Torretta Borghese 22-25.

TABULA TRIGINTA CYCL

L. saec.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
P.	*	XI.	XXIII.	III.	XIV.	XXV.	VI.
N.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.
M.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.
H.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.
G.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.
F.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.
E.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*
D.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.
C.	XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.
B.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.
A.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.
u.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.
t.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.
s.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.
r.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.
q.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.
p.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.
n.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.
m.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.
l.	XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.
k.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.
i.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.
h.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.	XIV.
g.	VIII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.
f.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.
e.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.
d.	IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.
c.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.
b.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.
a.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.

NUMERI AUREI

10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
			EPACTAE					
XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.
XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.	XIV.
XV,	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.
XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.
XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.
XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.
XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.
X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.
IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.
VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.
VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.
VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.
V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.
IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.
III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.
II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*
I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX
*	XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVI
XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVI
XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI
XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.
XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV
XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	I.	XII.	XXIII
XIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	*	XI.	XXII.
XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	X.	XXI.
XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	IX	XX.
XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.
XX.	I.	XII.	XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	VIII.	XVII
XIX.	*	XI.	XXII.	III.	XIV.	XXV.	VI.	XVII.
XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	II.	XIII.	XXIV.	V.	XVI.

18.	19.	1.	2.	
XV.	XXVI.	VII.	XVIII.	nar.
XIV.	XXV.	VI.	XVII.	ıpr.
XIII.	XXIV.	V.	XVI.	»
XII.	XXIII.	IV.	XV.	»
XI.	XXII.	III.	XIV.	»
X.	XXI.	II.	XIII.	»
IX.	XX.	I.	XII.	»
VIII.	XIX.	*	XI.	»
VII.	XVIII.	XXIX.	X.	»
VI.	XVII.	XXVIII.	IX.	»
V.	XVI.	XXVII.	VIII.	»
IV.	XV.	XXVI.	VII.	»
III.	XIV.	XXV.	VI.	»
II.	XIII.	XXIV.	V.	»
I.	XII.	XXIII.	IV.	»
*	XI.	XXII.	III.	»
XXIX.	X.	XXI.	II.	»
XXVIII.	IX.	XX.	I.	»
XXVII.	VIII.	XIX.	*	»
XXVI.	VII.	XVIII.	XXIX.	»
XXV.	VI.	XVII.	XXVIII.	5 »
XXIV.	V.	XVI.	XXVII.	4 »
XXIII.	IV.	XV.	XXVI.	3 »
XXII.	III.	XIV.	XXV.	3 »
XXI.	II.	XIII.	XXIV.	3 »
XX.	I.	XII.	XXIII.	3 »
XIX.	*	XI.	XXII.	6 mar.
XVIII.	XXIX.	X.	XXI.	5 »
XVII.	XXVIII.	IX.	XX.	6 »
XVI.	XXVII.	VIII.	XIX.	6 »

TABULA TRIGINTA CYCL

Epac.	Lit. Saec.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
30	P.	16 apr.	9 apr.	26 mar.	16 apr.	2 apr.	23 apr.	9 apr.
29	N.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »
28	M.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »
27	H.	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »
26	G.	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »
25	F.	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »
24	E.	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »
23	D.	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »
22	C.	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »
21	B.	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »
20	A.	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »
19	u.	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »
18	t.	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »
17	s.	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.
16	r.	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »
15	q.	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »
14	p.	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »
13	n.	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »
12	m.	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.
11	l.	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »
10	k.	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »
9	i.	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »
8	h.	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »
7	g.	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »
6	f.	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »
5	e.	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »
4	d.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »
3	c.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »
2	b.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »
1	a.	16 apr.	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »

ORUM DECEMNOVENALIUM PASCHATUM

NUMERI AUREI

10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	1.	2.
PASCHATA											
2 apr.	16 apr.	9 apr.	26 mar.	16 apr.	2 apr.	26 mar.	16 apr.	2 apr.	23 apr.	9 apr.	26 mar.
2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.
2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »
2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	9 »	2 »
2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »
2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »
9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »
9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	2 »
9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »
9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »
9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »
9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »
9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »
16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »
16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »
16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 mar.	16 »
16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »
16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »
16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »
16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »
23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »
23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »
23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »
23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »
26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	33 »
26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »
26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 »	9 »	26 »	16 »	2 »	26 mar.
26 »	16 »	2 »	26 mar.	16 »	2 »	23 »	9 »	2 apr.	16 »	9 »	26 »
26 »	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	16 »	9 »	26 »
2 apr.	16 »	9 »	26 »	16 »	2 »	23 »	9 »	2 »	23 apr.	9 »	26 »